

İLAD TEMATİK ANALİZ RAPORU

(2018-2019-2020-2021-2022-2023 YILLARI KARŞILAŞTIRMALI)

GİRİŞ

Bu rapor, İLAD İletişim Araştırmaları Derneği, 30 Ocak 2018 tarihinde YÖKAK'tan Kalite Değerlendirme Tescil Belgesi olarak akreditasyon için yetkilendirilmesinden sonra geçen dönemlerde yapılan çalışmalar sonucunda elde edilen bulgulara göre hazırlanmıştır.

Akreditasyon ve değerlendirme çalışması yapılan iletişim programları için, İLEDAK İletişim Eğitimi Değerlendirme Akreditasyon Kurulu'nun değerlendirme ekipleri tarafından hazırlanan Program Değerlendirici Raporları ve bu raporların Tutarlılık Kontrol Komisyonu tarafından hazırlanan karşılaştırmalı analiz tablolarına göre ortaya konan bilgiler ışığında eğitim kalite göstergeleri İLAD ölçütlerine göre değerlendirilmiştir.

Ziyaret ekiplerinin değerlendirme raporlarına ve Tutarlılık Kontrol Komisyonu tarafından hazırlanan karşılaştırmalı analiz tablolarına dayanarak hazırlanan bu raporda iletişim lisans programlarının güçlü ve gelişmeye açık yönleri ortaya konarak bazı iyileştirme önerilerinde bulunmaktadır.

- 1- **2018-2019 döneminde** 14 iletişim lisans programının İLEDAK tarafından incelenerek kurum ziyaretleri tamamlandı. Değerlendirmesi yapılan 14 programdan 9 tanesi 2 yıl geçerli, biri de 5 yıl geçerli olmak üzere İLAD'dan akreditasyon belgelerini aldı. 4 program ise akreditasyon için yeterli bulunmadı.
- 2- **2019-2020 döneminde** 15 iletişim lisans programının Genel Değerlendirmeleri tamamlandı. Bu programlara, 2 yıl sonra "Ziyaretle Ara Değerlendirme" koşullu akreditasyon verilmesi kararlaştırıldı.
- 3- **2020-2021 döneminde** 16 programın Genel Değerlendirmesi pandemi koşullarında yapıldı, bu programlar 2 yıl geçerli olmak üzere İLAD'dan akreditasyon belgelerini aldılar. Bu dönemde ayrıca, 2018-2019 döneminde 2 yıl süreli akreditasyon alan 9 programdan 8 lisans programının ara değerlendirmesi yapıldı. 7 program ara değerlendirme sonucu 3 yıl süreli akreditasyon belgelerini aldılar. Bir programa "kanıt göster" süresi tanındı, bir program ise ara değerlendirme başvurusu yapmadı.
- 4- **2021-2022 döneminde** İLAD'a Genel Değerlendirme için İletişim Fakültelerinden ve akademik bölümleri arasında iletişim programları bulunan Güzel Sanatlar Fakülteleri, İktisadi ve İdari Bilimler Fakülteleri ile İşletme Fakültelerinden olmak üzere toplam 18 program Genel Değerlendirme için başvuruda bulundu. 2019-2020 döneminde 2 yıllık akreditasyon alan 15 program da Ara Değerlendirme başvurusu yaptı. 33 programın

değerlendirmeleri tamamlandı. Genel Değerlendirmesi yapılan 18 programdan 6 program 5 yıl geçerli İLAD Akreditasyon Sertifikası aldı. 8 programa 2 yıl süreli akreditasyon verilirken 4 program akreditasyon alamadı. 15 program ise ara değerlendirme sonucu 3 yıl daha akreditasyon almaya hak kazandı

- 5- **2022-2023 döneminde** İLAD'a Genel Değerlendirme için İletişim Fakültelerinden ve akademik bölümleri arasında iletişim programları bulunan Güzel Sanatlar Fakülteleri ile İşletme Fakültelerinden toplam 15 program başvuruda bulundu. Genel Değerlendirmesi yapılan 15 programdan 3 program 5 yıl geçerli İLAD Akreditasyon Sertifikası alırken 12 programa 2 yıl süreli akreditasyon verildi. Ara Değerlendirme başvurusu yapan 12 program da yapılan değerlendirme sonucu 3 yıl daha akreditasyon almaya hak kazandı.

İLAD İletişim Araştırmaları Derneği 30 Ocak 2018 tarihinde YÖKAK'tan Kalite Değerlendirme Tescil Belgesi aldıktan sonra, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022 yıllarındaki 5 yıllık dönemde, toplam 113 iletişim lisans programını değerlendirmiştir. 113 programın 78'inde Genel Değerlendirme, 35' inde Ara Değerlendirme-yapılmıştır.

İLAD AKREDİTASYONU PERFORMANS HESAPLAMALARI

- 1- 2018-2019 döneminde 9 üniversitenin 14 programının değerlendirilmesinde 9 ekip başkanı 9 eş başkan, 28 ekip üyesi, 2 öğrenci değerlendirici, 3 gözlemci olmak üzere 51 ekip üyesi görev yaptı. Bu değerlendirme döneminde bir programın değerlendirilmesinde **ortalama 3.6 ekip üyesi görev almış bulunuyor.**
- 2- 2019-2020 döneminde 8 üniversitenin iletişim fakültelerinde yer alan 15 programın **Genel Değerlendirmesinde** 8 ekip başkanı, 8 eş başkan ve 31 uzman değerlendirici/öğrenci değerlendirici olmak üzere 47 ekip üyesi görev aldı. Ayrıca her değerlendirme ekibinde sektörel ve/veya akademik yetkinliğe sahip toplam 8 gözlemci üye, değerlendiricilerin çalışmalarını gözlemleyerek akreditasyon çalışmalarına katkıda bulundu. Bu değerlendirme döneminde bir programın değerlendirilmesinde **ortalama 3.13 ekip üyesi görev almıştır.**
- 3- 2020-2021 döneminde **İLEDAK Genel Değerlendirmesinde** 4 üniversitenin 16 programı için 4 ekip başkanı, 4 eş başkan ve 32 uzman değerlendirici/öğrenci değerlendirici olmak üzere toplam 40 ekip üyesi ve 2 gözlemci görev almıştır. Bu değerlendirme döneminde bir programın değerlendirilmesinde **ortalama 2,5 ekip üyesi görev almıştır.** 2020-2021 döneminde **İLEDAK Ara Değerlendirme Ekiplerinde** 8 program başvuruda bulundu, 7 program 3 yıllık akreditasyon aldı. 5 başkan ve 6 uzman değerlendirici/öğrenci değerlendirici olmak üzere toplam 11 ekip üyesi ve 2 gözlemci görev yaptı. Ara Değerlendirme çalışmalarında bir programın değerlendirilmesinde **ortalama 1,63 ekip üyesi** görev almıştır.
- 4- 2021-2022 döneminde **İLEDAK Genel Değerlendirme Ekiplerinde** 7 üniversitenin 18 programı için 7 ekip başkanı, 6 eş başkan ve 36 uzman değerlendirici, 7 öğrenci değerlendirici olmak üzere toplam 56 ekip üyesi ve 3 gözlemci görev aldı. Bu değerlendirme döneminde bir programın değerlendirilmesinde **ortalama 3,2 ekip üyesi görev almıştır.**

- 5- 2021-2022 döneminde **İLEDAK Genel Değerlendirme Ekiplerinde** 7 üniversitenin 18 programı için 7 ekip başkanı, 6 eş başkan ve 36 uzman değerlendirici, 7 öğrenci değerlendirici olmak üzere toplam 56 ekip üyesi ve 3 gözlemci görev almıştır. Bu değerlendirme döneminde bir programın **Genel Değerlendirilmesinde** ortalama 3,2 ekip üyesi görev almıştır. 2021-2022 döneminde **İLEDAK Ara Değerlendirme Ekiplerinde** 8 üniversitenin 15 programı için 8 başkan ve 15 uzman değerlendirici, 2 öğrenci değerlendirici ve 3 gözlemci olmak üzere toplam 28 ekip üyesi görev yapmıştır. **Ara Değerlendirme çalışmalarında** bir programın değerlendirilmesinde **ortalama 1,8 ekip üyesi görev almıştır.**
- 6- 2022- 2023 döneminde **İLEDAK Genel Değerlendirme döneminde** 10 üniversitenin 15 programı için 10 ekip başkanı, 3 eş başkan ve 30 uzman değerlendirici, 8 öğrenci değerlendirici olmak üzere toplam 51 ekip üyesi görev almıştır. **Genel Değerlendirmede** bir programın değerlendirilmesinde **ortalama 3,4 ekip üyesi** görev almıştır. 2022- 2023 döneminde **Ara Değerlendirmelerde** 4 üniversitenin 12 programı için 4 ekip başkanı, 1 eş başkan ve 12 uzman değerlendirici, 4 öğrenci değerlendirici olmak üzere toplam 21 ekip üyesi ve 2 gözlemci görev almıştır. Ara değerlendirilmede **ortalama 1,83 ekip üyesi** görev almıştır.

YÖKAK Performans değerlendirmelerinde ekip üyelerinin sayısı, İLAD'ın toplam 279 değerlendirici sayısı tüm üniversitelerde YÖK Atlas üzerinden hesaplanan toplam aktif iletişim programları sayısına bölünerek yapılan hesaplamalarda 1.09 olarak belirmesine rağmen, İLAD'ın değerlendirici havuzundaki 279 ekip üyesi 5 yıllık dönemde Genel ve Ara değerlendirmeye alınan toplam aktif iletişim programı sayısına bölündüğünde ortalama değerlendirici sayısı $279 / 113 = 2,46$ olarak hesaplanmaktadır.

b. Akreditasyon Verilme Oranı

Akreditasyon verilme oranı 5 yılda (başvuran programların akredite edilen programlara oranı baz alınarak) % 94 olarak hesaplanmıştır.

c. Akreditasyon Sürecinin Tamamlanması

Akreditasyon sürecinin ortalama tamamlanma süresinin yıllara göre değişimi hesaplanırken Akreditasyon Başvuru Formunun İLAD'a ulaştırılmasının ardından, karara bağlandığı tarihe kadar geçen süre esas alındığında İLAD akreditasyon çalışmaları,

- 2018-2019 döneminde ortalama 335 günde,
- 2019-2020 döneminde ortalama 329 günde,
- Covid-19 pandemisi nedeniyle rapor hazırlama ve inceleme sürelerinin esnek tutulduğu 2020-2021 döneminde 425 günde,
- 2021-2022 döneminde ise 394 günde
- 2021 - 2022 döneminde Özdeğerlendirme Raporunun İLAD'a ulaştırılmasının ardından, **240 günde** tamamlanmıştır.

YILLIK RAPORLARIN KARŞILAŞTIRMALI İNCELEMELERİ

1- 2018-2019 döneminde İLAD/İLEDAK tarafından değerlendirilen 14 iletişim lisans programı için oluşturulan sonuç raporları değerlendirilerek, Tematik Analiz Tablosu ve sık rastlanan yetersizliklere ilişkin çözüm önerileri hazırlanmış ve İLEDAK web sitesinin raporlar bölümünde ilan edilmiştir.

2- 2019-2020 döneminde değerlendirmesi yapılan 15 program ile ilgili Tematik Analiz Raporu, önceki yılın değerlendirmeleri de göz önüne alınarak karşılaştırmalı tablolar halinde düzenlenmiş ve paydaşların görüş ve önerilerine de sunularak 2 yıllık analiz raporu olarak web sitemizde yayınlanmıştır.

3- 2020-2021 döneminde değerlendirilen 24 programın raporları ile 3 yıllık karşılaştırmalı tablolar hazırlanmıştır. 3 yıllık raporların karşılaştırmalı analizleri sonucunda, iletişim programlarının güçlü yönleri ile ekiplerin ziyaretlerinde genellikle gözlenen yetersizlikler belirlenerek, yetersizlikler için iyileştirme önerileri geliştirilmiş ve paydaşların önerilerine sunulmuştur. Hazırlanan Rapor web sitemizde yayınlanmıştır.

4- 2021-2022 döneminde değerlendirilen 33 programın raporları ile daha önceki 3 yılın raporları ile karşılaştırmalı tablolar halinde hazırlanmıştır. 4 yıllık raporların karşılaştırmalı analizleri iletişim programlarının güçlü yanları ile ekiplerin ziyaretlerinde sıklıkla gözlemlenen yetersizlikler ve iyileştirmeler belirlenmiştir.

5- 2022-2023 döneminde değerlendirilen 27 programın raporları ile daha önceki 3 yılın raporları ile karşılaştırmalı tablolar halinde hazırlanmıştır. 5 yıllık raporların karşılaştırmalı analizleri sonucunda, iletişim programlarının güçlü yanları ile ekiplerin ziyaretlerinde sıklıkla gözlemlenen yetersizlikler ve iyileştirmeler belirlenmiştir.

5 YILLIK KARŞILAŞTIRMALARI İÇEREN 2022 RAPORU

Değerlendirici ekiplerin raporlarına dayanılarak hazırlanan bu BEŞ (5) yıllık karşılaştırmalı Tematik Analiz Raporu, iletişim lisans programlarının güçlü yönleri ve gelişmeye açık yönlerini irdelemektedir.

2018-2019-2020-2021-2022 yıllarında İLAD Değerlendirme Ölçütlerine göre hazırlanan akreditasyon raporlarında gözlemlenen yetersizliklere ilişkin karşılaştırmalı tablolar raporun sonunda yer almaktadır.

SIK RASTLANAN YETERSİZLİKLERE İLİŞKİN ANALİZ, İYİLEŞTİRME VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Kurumların hazırladığı Özdeğerlendirme Raporları üzerinde yapılan Değerlendirmelerde elde edilen bulgular ve ekiplerin saha ziyaretlerindeki raporlarına yansıyan eksiklik, zayıflık, kaygı ve gözlem gibi bildirimlere neden olan yetersizlikler ile bunlara ilişkin analiz ve iyileştirme önerilerimiz aşağıda yer almaktadır.

Bu analiz ve önerilerimiz, geliştirilmesi / zenginleştirilmesi amacıyla paydaşlarımızın görüş ve önerilerine sunulmaktadır.

Bu raporda 5 yıllık gelişmelerde gözlenen eğilimleri paydaşlarımızın

dikkatine sunuyoruz. Gelişmeler ve yetersizlikler ile ilgili analizler ile iyileştirme önerilerimize paydaşlarımızın katkılarını bekliyoruz.

ÖLÇÜT 1: ÖĞRENCİLER

İLAD Ölçüt 1'e göre,

- 1- Programa kabul edilen öğrencilerin, programın kazanımlarına sahip olacak nitelikte olması amaçlanmakta ancak iletişim lisans programlarına öğrenciler YÖK'ün seçme yerleştirme sistemine göre yerleştirilmektedir. Bazı fakültelerdeki programlarda yetenek sınavı da uygulanabilmektedir. Genellikle iletişim lisans programlarına alınan öğrenciler "TS" puanıyla kabul edilmekte ve bazı öğrencinin gelişimi, programlardaki tüm dersleri kavrayabilecek nitelikten uzak olmaktadır. Konu, İletişim Fakültesi Dekanları Konseyi'nde (İLDEK) de ele alınan ortak bir sorun olarak görülmektedir.
- 2- Öğrencilerle ilgili ölçütler değerlendirilirken çift anadal ve yandal uygulamalarına ilişkin yetersizliklere sıkça rastlanmaktadır. Bazı fakültelerde bu süreçlerin tanımlanmış olduğu ama uygulanmadığı tespit edilmektedir.
- 3- Öğrenci danışmanlıklarının öğretim elemanları yerine araştırma görevlileri tarafından üstlenilmesi iletişim programlarında sık rastlanan bir yetersizlik olarak göze çarpmaktadır.
- 4- Öğrencilerin program kapsamındaki tüm dersler ve diğer etkinliklerdeki başarıları şeffaf, adil ve tutarlı yöntemlerle ölçülmeli ve değerlendirilmelidir. Sınav dışı ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin yeterince geliştirilmediği saptanmaktadır.
- 5- Öğrencilerin mezuniyet öncesi ölçme değerlendirmelerinde mezuniyet projesi gibi yöntemlerin yeterince uygulanmadığı gözlenmektedir.

ÖLÇÜT 1 İÇİN İYİLEŞTİRME VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ:

1- 2022 yılında yapılan son İLDEK toplantısında, YÖK kararı ile iletişim fakültelerine alınacak öğrenciler için kontenjanların artırılması ve taban puanların kaldırılmasının eğitimin kalitesini düşürebileceğine yönelik görüş bildirimleri yapılmıştır. İLDEK tarafından bir komisyon oluşturulmuş ve sektörün kapasitesinin tespiti, kaliteli öğrenci yetiştirmenin koşulları, hocaların becerilerinin geliştirilmesi gibi konularda çalışmalar yapılması kararlaştırılmıştır.

2- İletişim Fakültelerine alınacak öğrencilerin yerleştirme puan kategorisi "Eşit Ağırlık" (EA) olarak belirlenme talebi, iletişim alanında meydana gelen güçlü dijital dönüşüm ve hızlı teknolojik gelişmelere ilişkin analitik bilgi ve yetkinliklerin öğrenciye kazandırıldığı programların oluşturulması açısından zorunlu görülmektedir. Yapılan girişimlere karşın bu alanda henüz somut bir ilerleme kaydedilememiştir.

3- Çift anadal ve yandal uygulamalarına dair yetersizliklere sıkça rastlanmaktadır. Bazı Vakıf üniversitelerinde öğrencilerin ÇAP yapma isteklerinin ikinci program için öğretim ücreti ödemek istememeleri nedeniyle azaldığı belirtilmektedir.

4- YÖK kurallarına rağmen öğrenci danışmanlıklarının araştırma görevlilerine bırakılmasının, bazı öğretim elemanlarının ders yüklerinin fazla olması ve kendi kariyerleri için zaman ayıramamalarından kaynaklandığı gözlenmektedir. Bu eğilim, öğrenci danışmanlığı konusunda yetersizliklere yol açmaktadır. Kurumlardan, öğretim elemanlarının ders yükünü azaltacak önlemler almaları beklenmektedir.

5- Öğrencilerin başarılarının adil bir ölçme ve değerlendirme sistemi ile değerlendirilmiş olması İLEDAK ekip üyeleri tarafından dikkat ve titizlikle incelenen bir konudur. Adalet duygusunun örselenmemesi ve başarının kıyaslamalı olarak değerlendirilmesi, ölçme ve değerlendirme sisteminin eksiksiz işlemesi için ölçme ve değerlendirme sistemlerinin yeterli ve adil olmasına özen gösterilmelidir. Bu konuda gözlenen yetersizlikler raporlarda kurumların dikkatine sunulmakta ve yetersizlik bildirimleri yapılmaktadır.

6- Öğrencilerin başarılarının şeffaf, adil ve tutarlı yöntemlerle ölçme ve değerlendirilmesi için klasik sınav yöntemlerinin dışında da ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin kullanılması gerektiği çalıştaylarda kurum yetkililerine ve öğretim elemanlarına ifade edilmektedir.

7- Mezuniyet projelerinin ve mezuniyet için yeterli koşulların tamamlandığını gösteren incelemelerin yapıldığı kurumlara ve paydaşlara hatırlatılarak, akreditasyona başvurulmadan önce gerekli özenin ve iyileştirmenin sağlanması talep edilmektedir.

ÖLÇÜT 2: PROGRAMIN ÖĞRETİM AMAÇLARI

İLAD Ölçüt 2'ye göre,

ANALİZ: Program mezunlarının yakın bir gelecekte erişmeleri istenen kariyer hedeflerini ve mesleki beklentilerini tanımlayan ve kurumun, fakültenin, bölümün öz görevleriyle uyumlu öğretim amaçları tanımlanmış olması değerlendirmelerde dikkat edilen bir konudur. Programın amaçlarının, iç ve dış paydaşlar sürece dahil edilerek belirlenmesi ve uygun aralıklarla güncellenmesi istenmektedir.

İLEDAK Ekip Raporlarında, programların öğretim amaçlarını tanımlamada bazı sorunlar olabildiği ayrıca iç ve dış paydaşlarından geri bildirim alma sürecinde yetersizlikler olduğu görülmektedir. Paydaşlık ilişkilerinin yeterince güncellenemediği ve iyi yönetilemediği gözlenmektedir.

ÖLÇÜT 2 İÇİN İYİLEŞTİRME VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ:

Akreditasyon için başvuru yapacak kurumların paydaşlık ilişkilerini ve paydaşların eğitim öğretim hedeflerine katkısını kurumsallaştırmaları beklenmektedir.

Bu konuda yöntemler geliştirmeleri ve sürdürülebilir bir ağ oluşturularak programın hedeflerinin ve amaçlarının paydaşlarla tartışıldığı sistemli toplantıların, iyileştirmelere katkısının olabileceği düşünülmektedir.

ÖLÇÜT 3: İLETİŞİM ALANI ÖĞRETİM KAZANIMLARI

ANALİZ: İLAD'ın İletişim Alanı Kazanımları için belirlediği alt ölçütlerden bazılarının

programlar tarafından iyileştirmeye açık olduğu ekip raporlarından anlaşılmaktadır.

Bunlar:

- İletişim alanı ve programlarıyla ilgili sosyal bilimler ve sanat disiplinlerine özgü konularda yeterli akademik, kültürel, sanatsal ve teknik bilgi birikimine katkı sağlayacak derslere müfredatta yer verilmemesi sık rastlanan bir yetersizlik olmaktadır.
- Etik ve mesleki etik ilkeleri, insan hakları, kültürel çeşitlilik, çevre sorunları, kamu yararı gibi konularda duyarlılık konusunda yeterli bilgilendirmelerin yapılmadığı saptanmaktadır.
- En az bir yabancı dilde sözlü ve yazılı etkin iletişim kurma becerisine sahip olmak için, YÖK dersleri üzerine mesleki yabancı dil derslerinin konulmadığı da sık rastlanan bir yetersizlik olmaktadır.

ÖLÇÜT 3 İÇİN İYİLEŞTİRME VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ:

İletişim alanı ve programlarıyla ilgili sosyal bilimler ve sanat disiplinlerine özgü konularda yeterli akademik, kültürel, sanatsal ve teknik bilgi birikimi, alanı ile ilgili ulusal ve uluslararası mevzuatı ve kalite standartları, etik ilkeler, insan hakları, kültürel çeşitlilik, çevre sorunları, kamu yararı gibi öğrencilere akademik yetkinlikler kazandırması gereken derslerin müfredata yansıtılmasına özen gösterilmesi beklenmektedir. Ders programlarında gerekli düzenlemelerin yapılması İLAD/İLEDAK'ın yürüttüğü akreditasyon sürecinde önem verilen bir husustur.

Öğrencilerin ilgi alanlarına göre "iletişim alanı içi/iletişim alanı dışı" seçmeli derslerin de düşünce dünyalarının zenginleşmesi için değerli ve gerekli olduğu vurgulanmakta ve beklenmektedir. İş hayatındaki uygulamalar hakkında bilgi, deneyim sahibi olma ve farkındalık oluşturma, girişimci ve yenilikçi yaklaşım bilinciyle davranma becerisine sahip öğrenciler yetiştirmek için staj uygulamaları, girişimcilik dersleri ve sektörle işbirliği toplantıları aranmaktadır. Bu konularda yetersiz bulunan programlara gerekli önerileri içeren raporlar gönderilmektedir.

Öğrencilerin bilimsel, toplumsal, ekonomik, yasal ve siyasal gelişmelerden yeterince haberdar olmaları için ders programlarındaki eksiklerin tamamlanması yönünde değerlendirmelerde bulunulmakta iş sağlığı ve güvenliği dersleri ile ilgili olarak kurumlardan süreç içinde iyileştirmelerin yapılması istenmektedir.

Yabancı dil öğretimine dair yetersizlik, iletişim programlarında en sık rastlanan konu olarak öne çıkmaktadır. YÖK tarafından programda yer alması istenen yabancı dil derslerinin yanı sıra mesleki yabancı dil derslerinin ve öğrencilerin yabancı dilde sözlü ve yazılı iletişim kurup yabancı bir dilde yayınlanan kaynakları anlayabilecekleri seviyede dil yetkinliklerinin geliştirilmesi üzerinde önemle durulmaktadır.

ÖLÇÜT 4: SÜREKLİ İYİLEŞTİRME

ANALİZ: İyileştirme çalışmalarının iç ve dış paydaş görüşleri de alınarak kurumsallaştırılması ve süreklilik kazandırılması akreditasyon çalışmalarında önem kazanmakta ve düzenli olarak vurgulanmaktadır. Değerlendirme raporlarında bu konuda da uyarılar yer almıştır. Ölçme ve değerlendirme sistemlerinin öğretim süreçlerine katkısının paydaşlarca da izlenmesinin önemi anlatılmaktadır.

ÖLÇÜT 4 İÇİN İYİLEŞTİRME VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ:

Paydaşlarla yapılan toplantıların sistematik olarak düzenlenmesi ve kayıt altına alınması, akreditasyon değerlendirmelerinde dikkate alındığı için, iyileştirme çalışmalarını destekleyici etki yapmaktadır. Toplantıların, ölçme ve değerlendirme sistemlerinin iyileştirilmesinin paydaşlar tarafından da izlenmesi ve iyileştirme önerileri getirilmesi için sistematik Toplantı Formları düzenlemenin faydalı olacağı düşünülmektedir.

ÖLÇÜT 5: ÖĞRETİM PROGRAMI

ANALİZ:

1- Programın 60 AKTS tutarında sosyal bilimler ve sanat disiplinine özgü temel öğretimi; 90 AKTS tutarında iletişim bilimleri ile öğrencinin alanına uygun mesleki derslerin programda yer alması konusunda bazı yetersizlikler saptanmaktadır. Özellikle öğrencilere akademik formasyon kazandıran **temel dersler** konusunda yetersizliklere sıklıkla rastlanmaktadır.

2- Program amaçları doğrultusunda, öğretim programının içeriğini bütünleyen, mesleki dersler ve öğretimin ürünlerini ortaya çıkaran uygulamalı öğretimde de gözlenen yetersizlikler akreditasyon değerlendirmeleri için hazırlanan ve kurumlara gönderilen raporlara yansıtılmaktadır.

3- Öğrencinin kültürel ve sanatsal birikimini zenginleştirmeye yönelik, en az iki adet alan dışı ders almamış olmaları akreditasyon değerlendirmelerinde sık rastlanan bir yetersizlik olarak görülmektedir. Alan içi ve üniversite içi seçmeli ders havuzunun yetersizliği zayıflık olarak değerlendirilmektedir.

ÖLÇÜT 5 İÇİN İYİLEŞTİRME VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ:

İLAD'ın kurumlara gönderdiği değerlendirme raporlarında ders yetersizliklerine dikkat çekilmekte ve 2 yıl sonra yapılan ara değerlendirmelerde yetersizliklerin giderildiği ve müfredatın iyileştirildiği gözlenmektedir. İLAD/ İLEDAK akreditasyon değerlendirme çalışmaları ve kurumların özdeğerlendirme hazırlıkları, öğretim programlarının, öğretim amaçlarıyla uyumunun gözden geçirilmesi yönünde etkili olmakta ve sürekli iyileştirme çalışmaları açısından farkındalık yaratmaktadır. İletişim öğretimini destekleyen "temel dersler" ve bu derslerin kredi oranları, iletişim dekanlarının oluşturduğu Dekanlar Konseyinde (İLDEK) de ele alınmış ve 27. İLDEK toplantısında tartışmaya açılmıştı.

ÖLÇÜT 6: ÖĞRETİM KADROSU

ANALİZ: Bu ölçüte göre "Her programın öğretim kadrosu, programın açılışından itibaren artırılarak devam ettirilmelidir. Dört yıllık iletişim öğretiminin sonunda programın öğretim kadrosu en az 6 öğretim üyesi / öğretim görevlisine ulaşacak şekilde planlanmalı ve öğretim kadrosu yeterli sayıda olmalıdır. Bu sayı; her biri yeterli düzeyde olmak üzere, öğretim üyesi - öğrenci ilişkisini, öğrenci danışmanlığını, üniversiteye hizmeti, mesleki gelişimi, sektör, mesleki kuruluşlar ve işverenlerle ilişkiyi sürdürülebilmeyi sağlamalıdır. Programın içeriği programın tüm alanlarını kapsayacak biçimde olmalıdır."

ÖLÇÜT 6 İÇİN İYİLEŞTİRME VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ:

İLAD, güçlü bir iletişim öğretiminin, güçlü bir akademik kadro ile mümkün olacağı saptaması ışığında akreditasyon için asgari 6 öğretim üyesi/görevlisi kriterini uygulamaktadır. Bu koşul, öğretim kadrolarının geliştirilmesine katkı sağlamaktadır. Akademik personele sağlanan kurumsal destek ve parasal kaynaklar, programın öğretim üyelerini motive ederek yeterli düzeyde bilimsel çalışma yapmalarına olanak vermektedir. Dolayısıyla öğretim üyelerinin alanlarında daha yetkin ve donanımlı yetişmelerini sağlayarak daha kaliteli bir öğretime katkıda bulunmaktadır.

Başvuruda bulunan bazı lisans programlarının öğretim kadrolarında İLAD'ın değerlendirme çalışmalarına başladığı yıllarda saptanan yetersizliklerin, sonraki yıllarda giderek iyileştirildiği gözlenmektedir. Ders konularını etkin bir şekilde işleyecek uzmanlıkta ve sayıda öğretim üyesini programa dahil ettikleri gözlenmektedir. Akademik personele sağlanan kurumsal destek ve parasal kaynaklara dair yetersizliklerin de akreditasyon çalışmaları sonucu giderilmekte olduğu gözlenmektedir.. Ancak yine de yetersizlikler saptanmakta ve raporlara yansıtılmaktadır.

Ancak İLAD ölçütlerinde yapılan iyileştirmelerde, her program için öngörülen öğretim üyesi sayısının akademik unvanlarının (Prof. Doç. ve Dr. Öğretim Üyesi, Öğretim Görevlisi olarak) gerekli dağılımı sağlayacak şekilde kadroları içermesi istenmektedir. Öğretim üyelerinin unvan dağılımı konusunda da yetersizlikler gözlenmekte ve gerekli uyarılar yapılmaktadır.

ÖLÇÜT 7: PROGRAMIN ALTYAPISI

ANALİZ: Sınıflar, laboratuvarlar, stüdyolar, atölyeler, uygulama odaları ve diğer donanımlar, öğretim amaçlarına ve program çıktılarına/kazanımlarına ulaşmak için yeterli ve öğrenmeye yönelik bir atmosferin hazırlanmasına yardımcı olmaları beklenmektedir.

Kurumların altyapı için yeterli kaynağı ayırdıkları ve üniversitelerin altyapılarını güçlendirdikleri gözlenmektedir.

Öğrencilerin ders dışı etkinlikler yapmalarına olanak veren, sosyal ve kültürel gereksinimlerini karşılayan, mesleki faaliyetlere ortam yaratarak mesleki gelişimlerini destekleyen ve öğrenci-öğretim üyesi ilişkilerini canlandıran altyapının özellikle pandemi ortamında sıkıntılı olduğu gözlenmiştir.

Öğrencilere sunulan kütüphane olanaklarının (klasik ve dijital ortamlarda) yeterliği ekip üyelerinde araştırılmaktadır.

Tüm özel gereksinimli bireyler için uygun altyapı düzenlemelerinin yapılmış olması, öğretim ortamında, öğrenci laboratuvarlarında ve diğer donanımlarda gerekli güvenlik önlemlerinin alınmış olması da akreditasyon ziyaretinde ekipler tarafından izlenmekte ve yetersizlikler rapor edilmektedir.

ÖLÇÜT 7 İÇİN İYİLEŞTİRME VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ:

Bazı kurumlarda özel gereksinimli bireylere yönelik yeterli düzeyde altyapı sağlanamadığı gözlenmektedir. Diğer taraftan bazı kurumlarda da kütüphane imkanları ve ders içerikleriyle ilgili kitapların yetersizliği dikkat çekmektedir. Akreditasyon çalışmalarında tüm bu konular değerlendirme ekiplerince dikkatle izlenmekte ve iki yıl sonraki değerlendirmede düzeltilmesi için gerekli uyarılar hazırlanan raporlarda yer almaktadır. Paydaşların, özel gereksinimli bireylere yönelik düzenlemelerin ve kütüphane olanaklarının yetersiz olduğu durumlarda iyileştirme

çalışmalarına katkıda bulunmaları önerilmektedir.

ÖLÇÜT 8: KURUM DESTEĞİ VE PARASAL KAYNAKLAR

ANALİZ: Üniversitenin idari desteği, parasal kaynakların dağıtımında izlenen stratejisi programın kalitesini ve sürdürülebilmesini sağlayacak düzeyde olması beklenmektedir.

Özellikle ekonomik bunalım ve enflasyonun yükseldiği günümüz ortamında öğretim kadrolarının yeterli maaş, ücret olanaklarının ve akademik çalışmalarının geliştirilmesi için gerekli kaynakların sağlanması önem taşımaktadır. Özellikle idari kadrolarda yeterli elemanın bulunmadığı, sekreterlik hizmetlerinin yeterli olmadığı ve genellikle vakıf üniversitelerinin idari personelden tasarruf etme yoluna gittikleri gözlenmektedir.

Bu durum öğretim elemanlarının iş yükünü arttırdığı ve derse ayıracakları zamanlarını, idari hizmetlerin tamamlanması için kullanmak zorunda kaldıkları tespit edilmektedir.

ÖLÇÜT 8 İÇİN İYİLEŞTİRME VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ:

Üniversitelerin, programlara öğretim elemanları ve idari personel açısından gerekli desteği vermesi sağlanmalıdır. Bölüm ve fakültelere, kısmi de olsa mali özerklik tanınması bu yönde atılacak önemli bir adım olarak düşünülmektedir.

ÖLÇÜT 9: ORGANİZASYON VE KARAR ALMA SÜREÇLERİ

ANALİZ: Yükseköğretim kurumunda rektörlük, fakülte ve alt birimlerin karar alma süreçlerinin program kazanımlarının gerçekleştirilmesini ve öğretim amaçlarına ulaşılmasını destekleyecek şekilde düzenlenmesinde bazı sorunlar olabildiği fakülte ve bölüm toplantılarının yapılmadığı gözlenmektedir.

ÖLÇÜT 9 İÇİN İYİLEŞTİRME VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ:

Yapılan değerlendirmelerde, bölüm toplantılarının düzenli olarak yapılması ve öğretim elemanları ile öğrencilerin karar alma süreçlerine katılması konusunda yetersizlikler bulunduğu gözlemlendi ve bu konuya önemle dikkat çekildi.

ÖLÇÜT 10: PROGRAMLARA ÖZGÜ ÖLÇÜTLER

ANALİZ: Programa özgü ölçütler, belirli bir iletişim alanı ve programına özgü, öğretim planına yönelik ek ölçütleri tanımlamaktadır. Bu ölçütler dört yıllık lisans düzeyindeki 12 ayrı iletişim programı için düzenlenmiştir. İhtiyaç olması durumunda yeni programa özgü ölçütler İLAD tarafından belirlenmektedir. Programa Özgü Ölçütler, iletişim alanı içinde yer alan çeşitli programlarda öğretim gören öğrencilerin, programdan elde ettikleri kazanımları belirlemektedir. Her programın, ilgili programa özgü ölçütleri karşılaması gerekmektedir.

Programa Özgü Ölçütlerin değerlendirmesinde tespit edilen yetersizlikler, genellikle öğrencilere, yeni iletişim teknolojilerinin ekonomik, sosyal ve siyaset üzerindeki etkilerini değerlendirebilme ve ülke gündemini yakından izleyip kamu yararına kullanabilme, etik ilkeleri bilme ve uygulama, görsel-işitsel ürünlere eleştirel bakış açısıyla bakabilme ve çözümlene yeteneğini kazanma” gibi iş yaşamında zaman içinde kazanılacak konularda yoğunlaştığı görülmektedir.

ÖLÇÜT 10 İÇİN İYİLEŞTİRME VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ:

Öğretim programlarındaki yetersizliklere akreditasyon çalışmalarında dikkat çekilmekte ve iyileştirmelerin yapılması istenmektedir. Bu konuların program yöneticilerinin paydaşlarla yaptıkları iyileştirme çalışmalarında ele alınmasının yararlı olacağı düşünülmektedir. Etik ilkelere bağlı, mesleki yetkinliğini toplum yararına kullanabilen, eleştirel düşünme becerisine sahip analiz etme ve çözüm üretme yeteneğine sahip bireyler yetiştirme konusunda tartışmalı toplantılar düzenlenmesinin programa özgü ölçütlerin karşılanması açısından faydalı olacağı düşünülmektedir.

11. UZAKTAN ÖĞRETİM

ANALİZ: Üniversitenin uzaktan öğretim sürecini yönetebilecek gerekli alt yapıya sahip olması, öğretim üyelerinin, kurumun uzaktan eğitim sistemi hakkındaki bilgi, beceri ve yetkinliklerinin geliştirilmesi istenmektedir. Pandemi döneminde getirilen bu ölçüt ile ilgili kurumların genellikle uzaktan öğretim olanaklarını kullanabilme konusunda hazırlıklı oldukları ve var olan bazı eksiklerini de hızla tamamladıkları gözlenmiştir. Uzaktan öğretim sisteminde sınav güvenliğinin sağlanması yüz yüze sınav sistemine geçiş ile önemli ölçüde çözülmüştür.

ÖLÇÜT 11 İÇİN İYİLEŞTİRME VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ:

İLEDK RAPORLARINDA BU ÖLÇÜT İLE İLGİLİ FAZLA BİR SORUN GÖZLENMEMİŞTİR.

DEĞERLENDİRİLEN İLETİŞİM PROGRAMLARININ GÜÇLÜ YÖNLERİ

İLEDK'İN AKREDITASYON ÇALIŞMALARINI YÜRÜTEN İLEDK EKİPLERİNİN DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARINDA:

1. Öğrencilerin genellikle, kampüs içinde kendilerine sunulan fiziksel (spor alanları, laboratuvarlar, stüdyo ve merkezler), sosyal (öğrenci toplulukları, film festivalleri, vb.) ve bilimsel (kütüphane, araştırma/inovasyon merkezi ve laboratuvarları) olanaklardan memnun oldukları gözlenmektedir. Akredite programların, öğrencilerin kullanımına sunulan uygulama alanlarının öğrencilerin mesleki anlamda gelişmelerine yönelik bir yapıda olduğu gözlenmektedir.
2. Öğrencilerin, derslerin içeriği ve işleniş biçiminden memnun oldukları gözlenmiştir; dersler düzenli olarak işlenmekte ve öğrenciler ders sonrası dersi veren öğretim üyesiyle birebir görüşmek suretiyle işlenen konu üzerinde tartışma fırsatı bulabildiklerini belirtmektedirler. Ancak memnuniyet anketleri ile ilgili düzenlemeler yetersiz bulunmakta ve anket sonuçlarının paylaşılması ve elde edilen sonuçlara göre yeni düzenlemeler yapılması konusuna dikkat çekilmektedir.
3. Öğretim üyelerinin, öğrenci danışmanlıklarını sadece ders seçimiyle sınırlandırmamış olmaları ve öğrencilerle kurdukları içten ve etkin iletişim, öğrencilerin programa ve fakülteye aidiyet duygusu geliştirmelerini sağladığı, saptanmaktadır.
4. Sürekli iyileştirme çalışmaları kapsamında programların ve ders içeriklerinin paydaşlarla yapılan toplantılarda tartışılarak güncellenmesi, sektörün beklentilerini karşılamaya yönelik olumlu bir gelişme olarak değerlendirilmektedir.
- 5- Öğretim kadrolarının sayıca ve yetkinlik olarak gelişim gösterdiği görülmektedir.

İLETİŞİM PROGRAMLARININ GELİŞMEYE AÇIK YÖNLERİ

1. Bazı programlarda öğrenci sayılarının, danışmanlık ve kullanılan altyapı açısından sınırları zorlayacak kadar yüksek olduğu gözlenmektedir.
2. Mevlana, Farabi gibi iç ve Erasmus gibi dış öğrenci hareketliliğinin sağlanması ve çift anadal (ÇAP) ve yandal programları için öğrencilerin öncelikle bilgilendirilmeleri ve bu programlara katılımın teşvik edilmesi gerekmektedir.
3. Yabancı dil ve özellikle mesleki yabancı dil derslerinin yeterli olmadıkları gözlenmektedir. Yabancı dil bilgisinin, dış dünya ile ilişkilerin en yoğun olduğu iletişim sektörü için bir zorunluluk olduğu unutulmamalıdır.

SONUÇ:

İLAD, 5 yıldır yürüttüğü akreditasyon çalışmalarında iletişim öğretiminin kalite standartlarını yükseltmeye teşvik eden bir süreç yaratmayı başarmıştır ve bu olumlu etki giderek artmaktadır. YÖKAK çatısı altında geliştirilen bu politikalara İLAD'ın etkileri şöyle özetlenebilir:

1. Akreditasyon için başvuran iletişim programları, Özdeğerlendirme Raporundan önce İLAD ölçütlerine göre kendilerini akreditasyon için hazırlamakta ve iyileştirme çalışmalarına hız vermektedirler. Ders programlarının güncellendiği ve mevcut ders içeriklerinde iyileştirmeler yapıldığı gözlenmektedir. Temel dersler öğrencinin akademik formasyonunu geliştirmekte, seçmeli dersler ve alan dışı seçmeli derslerle de öğrencilerin ilgi alanlarının zenginleştirilmesi sağlanmaktadır.
2. Özel gereksinimli bireyler için, altyapı olanakları ve derslikler için gerekli araçgerek gereksinimleri gözden geçirilmekte ve eksikliklerin tamamlanması için çalışılmaktadır.
3. İLAD'ın üzerinde önemle durduğu, öğretim kadrosunun yeterli sayı ve nitelikte olması yönündeki standartlar sonucu, başvuruda bulunan programların, İLAD ölçütlerine göre öğretim kadrolarını tamamladıkları gözlenmektedir.
4. İç ve dış paydaşlarla ilişkilerin sistematik hale getirilmesine ve paydaş katkısıyla öğretim programlarının zenginleştirilmesine katkı sağlanmaktadır.
5. Yapılan çalışmaların söz olarak uçup gitmemesi, kayda alınması, belgelenmesi, kanıt gösterilmesi gibi alışkanlıkların yerleşmesi için çaba gösterilmektedir.
6. YÖKAK'ın kurumsal değerlendirme ve akreditasyon çalışmaları, kurumların yükseköğretimde kalite standartlarının yükseltilmesine önemli katkılar sağlamıştır. Bu çerçevede kurumlar, yükseköğretimde kalitenin yükseltilmesi için çalışmalar yapmakta ve akreditasyon değerlendirmelerine önem vermektedirler.

Prof. Dr. Aysel Aziz
İLAD Başkanı

İLAD TEMATİK ANALİZ TABLOSU
(2018 - 2022) BEŞ YILLIK KARŞILAŞTIRMALI

ÖLÇÜTLER	2018 yılında Gözlenen Yetersizlikler (Sürüm 1.2)				2019 yılında Gözlenen Yetersizlikler (Sürüm 1.3)				2020 yılında Gözlenen Yetersizlikler (Sürüm 2.1)				2021 yılında Gözlenen Yetersizlikler (Sürüm 2.2)				2022 yılında Gözlenen Yetersizlikler (Sürüm 2.3)			
	E	Z	K	G	E	Z	K	G	E	Z	K	G	E	Z	K	G	E	Z	K	G
Ölçüt 1: Öğrenciler																				
1.1 Programa kabul edilen öğrenciler, programın kazandırmayı hedeflediği çıktıları/kazanımları (bilgi, beceri ve yetkinlikleri) öngörülen sürede edinebilecek altyapıya sahip olmalıdırlar. Öğrencilerin kabulünde göz önüne alınan göstergeler izlenmeli ve bunların				1G			2K	1G												1K

yıllara göre gelişimi değerlendirilmelidir.																				
1.2 Yatay ve dikey geçişle öğrenci kabulünde, çift ana dal, yan dal ve öğrenci değişimi uygulamaları ile başka kurumlarda ve/veya programlarda alınmış dersler ve kazanılmış kredilerin değerlendirilmesinde uygulanan politikalar ayrıntılı olarak tanımlanmış ve uygulanıyor olmalıdır.		1Z		2G					2Z	6K				5K				1Z	8K	4G

1.3 Kurum ve/veya program tarafından başka kurumlarla yapılacak anlaşmalar ve kurulacak ortaklıklar ile öğrenci hareketliliğini teşvik edecek ve sağlayacak önlemler alınmalıdır. (1.3 Kurum ve/veya program tarafından başka kurumlarla yapılacak anlaşmalar ve kurulacak ortaklıklar ile öğrenci hareketliliğini teşvik edecek ve sağlayacak koşullar sağlanmalıdır. Sürüm 2.1 ile bu ölçüt güncellenmiştir)			3K			2K				4K	6G			3K	1G		1Z	5K	2G
1.4 Öğrencileri ders ve kariyer planlaması konularında yönlendirecek danışmanlık hizmeti verilmelidir.				2G						4K				7K	1G		1Z	7K	
1.5 Öğrencilerin program kapsamındaki tüm						1Z	1K	1G		1K	2G			1K	3G			2K	4G

dersler ve diğer etkinliklerdeki başarıları şeffaf, adil ve tutarlı yöntemlerle ölçülmeli ve değerlendirilmelidir.																			
1.6 Öğrenci memnuniyetinin değerlendirilmesi yapılmalı, bu kazanımların çeşitli yönetim aşamalarında değerlendirilmesi ve değerlendirme sonuçlarının ilgili birim ve bireylere geri bildirim sağlanmalıdır.																		3K	1G
1.7 Öğrencilerin mezuniyetlerine karar verebilmek için, programın gerektirdiği tüm koşulların yerine getirildiğini belirleyecek güvenilir yöntemler geliştirilmiş ve uygulanıyor olmalıdır.					6Z	2K			1Z					2K	1G				
Ölçüt 2: Program Öğretim Amaçları																			

2.1 Değerlendirilecek her iletişim programı için, program mezunlarının yakın bir gelecekte erişmeleri istenen kariyer hedeflerini ve mesleki beklentilerini tanımlayan ve genel ifadelerden oluşan program öğretim amaçları tanımlanmış olmalıdır.		2Z				1K				2K								1G
Bu amaçlar,																		
a- İLEDAK program öğretim amaçları tanımına uymalıdır. (İLAD program öğretim amaçları tanımına uymalıdır. Sürüm 2.1 ile bu ölçüt 2.2.1 olarak güncellenmiştir)			2K	4G								1Z		1G				
b- Kurumun, fakültenin ve bölümün öz görevleriyle uyumlu olmalıdır.												1Z						
c- Programın çeşitli iç ve dış paydaşları sürece dahil edilerek		1Z	3K	2G		2K			4K	4G		1Z	6K					

belirlenmelidir.																			
d- Kolayca erişilebilecek şekilde yayımlanmış olmalıdır.		3Z											1K	1G					2G
e- Program, iç ve dış paydaşlarının gereksinimleri doğrultusunda uygun aralıklarla güncellenmelidir.		4Z				2K	3G			8K	5G			5K			3Z	2K	
2.2 Programlar, mezunlarının program kazanımlarını sağladıklarını kanıtlamak için izleme yöntemleri geliştirmiş olmalıdırlar.																	1Z	3K	1G
2.3 Programın öğretim amaçlarına ulaşıldığını belirlemek ve belgelemek için kullanılan bir ölçme ve değerlendirme süreci oluşturulmuş ve işletiliyor olmalıdır. Bu süreç yardımıyla program öğretim amaçlarına ulaşıldığı kanıtlanmalıdır.					4Z	1K	1G			2K	6G		2Z	2K				14K	

(Programın/bölümün eğitim amaçlarına ulaşıldığını belirlemek ve belgelemek için kullanılan bir ölçme ve değerlendirme süreci oluşturulmuş ve işletiliyor olmalıdır. Bu süreç yardımıyla programın eğitim amaçlarına ulaşıldığı kanıtlanmalıdır. Sürüm 2.1 ile bu ölçüt güncellenmiştir)																			
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Ölçüt 3: İletişim Alanı Öğretim Çıktıları/Kazanımları

3.1 Öğrencilerin programdan mezun oluncaya kadar kazanmaları gereken bilgi, beceri ve yetkinlikleri tanımlayan ifadeler olan program çıktıları/kazanımları, program öğretim amaçlarına ulaşabilmek için gerekli bilgi, beceri ve davranış bileşenlerinin tümünü	1E				2Z	1K	1G			2K	4G								
---	----	--	--	--	----	----	----	--	--	----	----	--	--	--	--	--	--	--	--

kapsamalı ve Tablo 3.1'de sıralanan İLEDAK İletişim Alan Çıktılarını/Kazanımlarını da içerecek biçimde tanımlanmalıdır. Programlar, öğretim amaçlarıyla tutarlı olmak koşuluyla, kendilerine özgü ek çıktılar/kazanımlar tanımlayabilirler.																		
3.1.1 İletişim alanı ve programlarıyla ilgili sosyal bilimler ve sanat disiplinlerine özgü konularda yeterli akademik, kültürel, sanatsal ve teknik bilgi birikimine ve bu bilgiyi programın kapsadığı alanlarda kullanabilme becerisine sahiptir.	2E	4Z	2K			7K		5Z	6K			2Z	3K	1G			6K	1G
3.1.2 Bilimsel, toplumsal, ekonomik, yasal ve siyasal gelişmelerden haberdardır.		1Z	5K		5Z	1K		1Z	2K	1G		2Z	4K				3K	
3.1.3 Yaratıcı ve eleştirel yaklaşımla, alanına özgü							1G		1K			1Z	1K	1G				

araştırma, planlama, ürüne dönüştürme uygulama becerisine sahiptir.																			
3.1.4 Alan uygulamaları için gereken çağdaş araçları seçme ve kullanma becerisine sahiptir.										2G									
3.1.5 Alanına özgü kuramsal ve uygulamalı bilimsel çalışmalar yapma ve sonuçlarını paylaşma bilgi ve becerisine sahiptir. 3.1.5 Alanı ile ilgili yasal düzenlemeler ve uygulamaları konusunda farkındalık. (Sürüm 2.2 ile bu ölçüt eklenmiştir.)		1K		1Z						2G			5K				2K	1G	
3.1.6 Alanındaki problemleri saptama, yorumlama ve çözme becerisine sahiptir.													1K						
3.1.7 Alanında uyumlu ve verimli ekip çalışması becerisine sahiptir.						2K						1Z	1K						

3.1.8 Alanı ile ilgili ulusal ve uluslararası mevzuatı ve kalite standartlarını bilir ve uygulama becerisine sahiptir. (Alanı ile ilgili mevzuatı ve kalite standartlarını bilir ve uygulama becerisine sahiptir. Sürüm 2.1 ile bu ölçüt güncellenmiştir)		4K		1Z	7K	2G			4K	2G								1G
3.1.9 Etik ve mesleki etik ilkelerine uygun davranma ve sorumluluk bilincine sahiptir.		3K			3K				2K	2G			5K	3G		1Z	4K	
3.1.10 Alanla ilgili mesleki çalışmalarının, insan hakları, kültürel çeşitlilik, çevre sorunları, kamu yararı ve kamu hizmeti gibi evrensel ve toplumsal boyuttaki etkileri ve hukuksal sonuçları konusunda duyarlılık gösterir.						5G			1K				4K				1K	
3.1.11 İş hayatındaki uygulamalar hakkında		2Z							5K				1Z					

bilgi, deneyim sahibi olma ve farkındalık oluşturma; girişimci ve yenilikçi yaklaşım bilinci ile davranma becerisine sahiptir.																		
3.1.12 Öğretim programlarında en az iki adet alan dışı dersi başarıyla tamamlamış olmalıdır.	3E	1Z			9Z			2Z	3K	6G		1Z	4K	2G		4Z	5K	
3.1.13 İş sağlığı ve güvenliği konusunda alanıyla ilgili bilgiyi kendi alanında uygular.			6K			4K			4K	6G			4K			1Z	4K	3G
3.1.14 En az bir yabancı dilde (Avrupa Dil Portfolyosu B1 Genel Düzeyinde) sözlü ve yazılı etkin iletişim kurma becerisine sahiptir. (En az bir yabancı dilde (Avrupa Dil Portfolyosu B1 Genel Düzeyinde) sözlü ve yazılı etkin iletişim kurma becerisine sahiptir. Eğitim dili yabancı bir dil olan						12 K			11 Z	5K		4Z				8Z	11K	

programlarda ilgili dil yeterliliğinin B2 düzeyinde olması gerekir. Sürüm 2.1 ile bu ölçüt güncellenmiştir)																		
3.1.15 Alanının gerektirdiği bilgisayar yazılımlarını (en az Avrupa Bilgisayar Kullanma Lisansı İleri Düzeyinde) kullanma becerisine sahiptir.			1K							6G				1G				
3.2 Program çıktıların/kazanımlarının sağlanma düzeyini dönemsel olarak belirlemek ve belgelemek için kullanılan bir ölçme ve değerlendirme süreci oluşturulmuş ve işletiliyor olmalıdır.	2E			1G			3K					1Z	5K					
3.3 İletişim alanıyla ilgili programlardan, mezuniyet aşamasına gelmiş olan öğrenciler, program çıktılarına/kazanımlarına									3K	6G	1E	4Z		3G				

sahip olduklarını kanıtlamalıdır.																		
Ölçüt 4: Sürekli iyileştirme																		
4.1 Kurulan ölçme ve değerlendirme sistemlerinden elde edilen sonuçların, programın sürekli iyileştirilmesine yönelik olarak kullanıldığına ilişkin kanıtlar sunulmalıdır.		2Z	1K			10K				4G			5K	4G		1Z	2K	
4.2 Bu iyileştirme çalışmaları, başta Ölçüt 2 ve Ölçüt 3 ile ilgili alanlar olmak üzere, programın tüm gelişmeye açık alanları ile ilgili, sistematik bir biçimde toplanmış, somut verilere dayalı olmalıdır.			2K	1G		2K	3G			7G			5K	4G			3K	

Ölçüt 5: Öğretim Programı																				
5.1 Her programın, öğretim amaçlarını ve çıktılarını/kazanımlarını destekleyen bir “öğretim programı” olmalıdır. Öğretim programı bu ölçütte verilen ortak bileşenler ile Ölçüt 10’da verilen programlara özgü bileşenleri içermelidir.	2E	2Z	4K			3Z	2K				2K	4G				4G			1K	
5.2. Öğretim programının uygulanmasında kullanılacak öğretim yöntemleri, istenen bilgi, beceri ve yetkinliklerin öğrencilere kazandırılmasını garanti etmelidir.		2Z	2K				2K	2G				2G		1Z	3K			1Z	3K	1G

5.3 Kurumda öğretim programının öngörüldüğü biçimde uygulanmasını güvence altına alacak ve sürekli gelişimini sağlayacak bir yönetim sistemi bulunmalıdır.		2Z	2K			2Z				2K	6G			3K	1G			2K	1G
5.4 Öğretim programı aşağıdaki bileşenleri içermelidir:																			
(a) En az bir yıllık (iki dönem) ya da en az 32 kredi ya da en az 60 AKTS tutarında sosyal bilimler ve sanat disiplinine özgü alanlarda uygulamaya dayalı çalışmalarla desteklenmiş temel alan öğretimi; (En az bir yıllık (iki dönem) ya da en az 32 kredi ya da en az 60 AKTS tutarında sosyal bilimler ve sanat disiplinine özgü alanlarda uygulamaya dayalı çalışmalarla	2E	3Z							10Z	1K	1G		5Z	3K	3G		4Z	6K	1G

desteklenmiş genel eğitim Sürüm 2.1 ile bu ölçüt güncellenmiştir)																		
(b) En az bir buçuk yıllık (üç dönem) ya da en az 48 kredi ya da en az 90 AKTS tutarında temel iletişim bilimleri ile öğrencinin alanına uygun meslek öğretimi;									1K			2Z					1K	1G
(c) Program amaçları doğrultusunda, öğretim programının içeriğini bütünleyen, mesleki öğretimlerinin ürünlerini ortaya çıkaran uygulamalı öğretim. 5.4.(c) Program amaçları doğrultusunda, öğretim programının içeriğini bütünleyen, en az %25 oranında ya da 60 AKTS değerinde seçimlik ders. (Sürüm 2.2 ile bu ölçüt													6K				1Z	1K

eklenmiştir.)																		
(d) Öğretim programlarında, öğrencinin kültürel ve sanatsal birikimini zenginleştirmeye yönelik, en az iki adet alan dışı ders alması sağlanmış olmalıdır.								3Z	5K	2G		4Z	2K	2G			1K	
(e) Mezuniyet için öğrenci ulusal kredi olarak en az 120 kredi ya da en az 240 AKTS tutarını sağlamış olmalıdır.																		
Derslerin öğretim programındaki verilmiş sırası uygun.						1K	6G											

Ders adları ve içerikleri uyumlu.						2K	3G												
5.5 Öğrenciler, derslerde edindikleri bilgi ve becerileri, kullanacakları, alana özgü standartları ve gerekçeli koşulları / kısıtları (ekonomi, çevre sorunları, sürdürülebilirlik, üretilebilirlik, etik, sağlık, güvenlik, sosyal ve politik sorunlar gibi) içerecek bir bakış açısıyla uygulamaya, tasarlamaya, planlamaya ve üretime dönüştürmeye hazırlanmalıdır.							1G		1Z		2G		1Z	3K				2K	1G
Ölçüt 6: Öğretim Kadrosu																			
6.1 Öğretim kadrosu yeterli sayıda olmalıdır. Bu sayı;	2E	3Z					2K	1G			2K				4K				
(a) Her biri yeterli düzeyde olmak üzere, öğretim üyesi-öğrenci ilişkisini, öğrenci		2Z					2K				4G			1K					

danışmanlığını, üniversiteye hizmeti, mesleki gelişimi, sektör, mesleki kuruluşlar ve işverenlerle ilişkiyi sürdürürebilmeyi sağlamalı.																			
(b) Programın tüm alanlarını kapsayacak biçimde olmalı.										3G	3E		1K						
(c) Her programın öğretim üyesi sayısı akademik unvanları (Prof. Doç. ve Dr. Öğretim Üyesi, Öğretim Görevlisi olarak) gerekli kadroları içermelidir.								1Z		3G	3E		3K	1G		2Z	4K	2G	
(d) Her programın öğretim kadrosu, programın açılışından itibaren artırılarak devam ettirilmelidir. Dört yıllık iletişim öğretimi sonunda programın öğretim kadrosu en az 6 öğretim üyesi / öğretim görevlisine ulaşacak şekilde planlanmalıdır.								1Z	2K		3E		1K						

(e) 6.1 Öğretim kadrosu, yeterli akademik düzeye sahip ve programın tüm alanlarını kapsayacak sayıda olmalıdır. Dört yıllık iletişim eğitimi sonunda programın öğretim kadrosu en az 6 öğretim üyesi / öğretim görevlisine ulaşmalıdır.																	5Z	1K
6.2 Öğretim kadrosu yeterli niteliklere sahip olmalıdır. Bu nitelikler, programın etkin bir şekilde sürdürülmesini, değerlendirilmesini ve geliştirilmesini sağlamalıdır. Öğretim üyelerinin genel anlamda yeterlikleri, öğretimleri, konularının çeşitliliği, alana özgü profesyonel/akademik deneyimleri, öğretme becerileri ve deneyimleri, iletişim becerileri, daha etkin programlar geliştirme yönündeki heyecanları, mesleki bilgi düzeyleri, araştırma									1K	2G	2E	1Z	4K	1G				3K

deneyimleri, mesleki kuruluşlara üyelikleri gibi hususlarla değerlendirilebilir.																			
6.3 Öğretim üyesi atama ve yükseltme kriterleri (ölçütleri) yukarıda sıralananları sağlamaya ve geliştirmeye yönelik olarak belirlenmiş ve uygulanıyor olmalıdır.										4G									
6.4 Öğretim hizmetlerine destek olarak dışarıdan alınacak öğretim elemanlarında, gerekli yeterlilik şartı aranmalıdır. (Sürüm 2.2 ile bu ölçüt eklenmiştir.)												1K							
6.5 Öğretim elemanlarının mesleki açıdan gelişmelerini sağlayacak, hizmet içi eğitim türü destek çalışmaları yapılmalıdır. (Sürüm 2.2 ile bu ölçüt eklenmiştir.)													1G				1K		

Ölçüt 7: Programın Altyapısı

7.1 Sınıflar, laboratuvarlar, stüdyolar, atölyeler, uygulama odaları ve diğer donanımlar, öğretim amaçlarına ve program çıktılarına/kazanımlarına ulaşmak için yeterli ve öğrenmeye yönelik bir atmosfer hazırlamaya yardımcı olmalıdır.			2K	1G				1G					1Z	2K				5K	2G
7.2 Öğrencilerin ders dışı etkinlikler yapmalarına olanak veren, sosyal ve kültürel gereksinimlerini karşılayan, mesleki faaliyetlere ortam yaratarak mesleki gelişimlerini destekleyen ve öğrenci-öğretim üyesi ilişkilerini canlandıran uygun altyapı mevcut olmalıdır.				1G											1G				1G
7.3 Programlar, öğrencilerine görsel işitsel içerik üretiminde				1G				1G						3K				3K	

<p>gerekli olan ekipman, yazılım ve diğer donanımları kullanmayı öğrenecekleri olanakları sağlamalıdır. Bilgisayar ve enformatik altyapıları, programın öğretim amaçlarını destekleyecek doğrultuda, öğrenci ve öğretim üyelerinin bilimsel ve eğitsel çalışmaları için yeterli düzeyde olmalıdır.</p>																			
<p>7.4 Öğrencilere sunulan kütüphane olanakları (klasik ve dijital ortamlarda) öğretim amaçlarına ve program çıktılarına/kazanımlarına ulaşmak için yeterli düzeyde olmalıdır.</p>			2K	3G		3K	1G			4G								1K	
<p>7.5 Öğretim ortamında ve öğrenci laboratuvarlarında ve diğer donanımlarda gerekli güvenlik önlemleri alınmış olmalıdır.</p>						1K	3G						2K	1G					1G

7.6 Özel gereksinimliler (engelliler) için yeterli düzeyde altyapı düzenlemesi yapılmış olmalıdır. (Özel gereksinimliler (engelliler) için yeterli düzeyde altyapı düzenlemesi bulunmalıdır. Sürüm 2.1 ile bu ölçüt güncellenmiştir)						7K	3G				4G						1K	
---	--	--	--	--	--	----	----	--	--	--	----	--	--	--	--	--	----	--

Ölçüt 8: Kurum Desteği ve Parasal Kaynaklar

8.1 Üniversitenin idari desteği, yapıcı liderliği, parasal kaynaklar ve dağıtımında izlenen strateji, programın kalitesini ve bunun sürdürülebilmesini sağlayacak düzeyde olmalıdır.										2G							1Z	
8.2 Kaynaklar, nitelikli bir öğretim kadrosunu çekecek, tutacak ve			3K				1G		3K	6G		1Z	4K				3K	

mesleki gelişimini sürdürmesini sağlayacak yeterlikte olmalıdır. Kaynaklar, nitelikli bir öğretim kadrosunu çekecek, tutacak ve mesleki gelişimini sürdürmesini sağlayacak düzeyde olmalıdır. Sürüm 2.1 ile bu ölçüt güncellenmiştir)																		
8.3 Program için gereken altyapıyı sağlamaya, bakımını yapmaya ve işletmeye yetecek parasal kaynak sağlanmalıdır.																	1K	
8.4 İdari ve teknik kadrolar, program çıktılarını/kazanımlarını sağlamaya destek verecek sayı ve nitelikte olmalıdır.			2G		5K		11 Z				5K	2G					10 K	
8.5 Program gereksinimlerini karşılayacak destek personeli ve kurumsal hizmetler sağlanmalıdır.									1G								1K	

Ölçüt 9: Organizasyon ve Karar Alma Süreçleri

9.1 Yükseköğretim kurumunun organizasyonu ile rektörlük, fakülte, bölüm ve varsa diğer alt birimlerin kendi içlerindeki ve aralarındaki tüm karar alma süreçleri, program çıktılarının/kazanımlarının gerçekleştirilmesini ve öğretim amaçlarına ulaşılmasını destekleyecek şekilde düzenlenmelidir.

2G

2G

6G

4Z

1K

3Z

1K

Ölçüt 10: Programlara Özgü Ölçütler

<p>Programa Özgü Ölçütler belirli bir iletişim alanı ve programına özgü öğretim planına yönelik ek ölçütleri tanımlamaktadır. Bu ölçütler dört yıllık lisans düzeyindeki iletişim programları için düzenlenmiştir. İhtiyaç olması durumunda yeni programlara özgü ölçütler İLEDAK tarafından belirlenir.</p> <p>İLEDAK Program Kazanımları (Sürüm 1.2) 2018: 7 Program kazanımı tanımlanmıştır.</p> <p>İLEDAK Program Kazanımları (Sürüm 1.3) 2019: 9 Program kazanımı tanımlanmıştır.</p> <p>İLEDAK Program Kazanımları (Sürüm 2.1) 2020: 12 Program kazanımı tanımlanmıştır.</p>	1E	2Z	15 K	12 G		4Z	10 K	5G		3Z	3K	31 G		13Z	40K	6G		2Z	26K	14G
--	----	----	---------	---------	--	----	---------	----	--	----	----	---------	--	-----	-----	----	--	----	-----	-----

Ölçüt 11: Uzaktan Öğretim Süreci

11.1 Üniversite, uzaktan öğretim sürecini yönetebilecek gerekli alt yapıya sahip olmalıdır.

11.2 Uzaktan öğretimde teorik ve uygulamalı derslerde kullanılan öğrenme materyal ve kaynakları içerikleri çeşitlendirilerek öğrencilerle paylaşılmalıdır.

11.3 Öğretim üyelerinin, kurumun uzaktan eğitim sistemi hakkındaki bilgi, beceri ve yetkinlikleri geliştirilmelidir.

11.4 Üniversite, uzaktan öğretim sisteminde sınav güvenliğinin sağlanması için gerekli güvenlik önlemlerini almış olmalıdır.

11.5 Uzaktan öğretim uygulamaları içerisinde özel gereksinimli (engelli) öğrencilerin

öğretimine olanak
sağlayacak gerekli
önlemler alınmalı ve
bunlar ilgili öğrencilerle
paylaşılmalıdır.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--